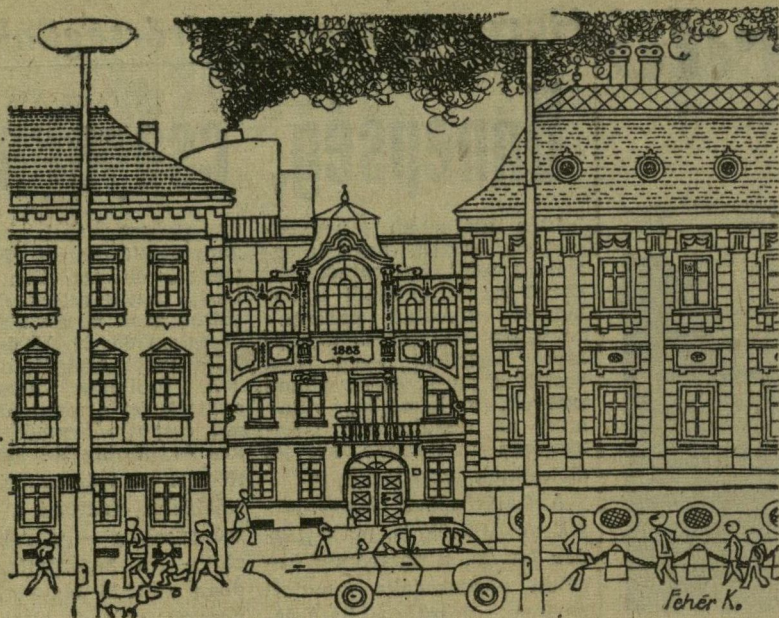

VASÁRNAPI MAGAZIN

Fehér Kálmán

Szimbiózis

Veress IRKA- Miklós FIR- KÁK

Megkérdeztem egyszer nagyanyámat, hogy mit jelent az NB. Nagybecsű — felelte, s bár nem értettem egészen, értelmesen bólogattam hozzá.

Évek múltán, amikor sportújságot kezdtem olvasni, a szomszéd bácsitól érdeklődtem, hogy mit jelent az NB. Nemzeti Bajnokság — válaszolt, s így neki adtam igazat nagyanyámmal szemben.

Tanáromtól kölcsönbe kaptam könyvet forgattam, s megütötte szememet az NB. Mert bár az író valóban nagybecsű volt, sőt, mondani lehet, hogy NB I-es — valami nem stimmelt. Végül a könyv tulajdonosa világosított fel arról, hogy ez a nota bene-jele. Ha valamit jól meg akarok jegyezni, ezt használjam a lap széleire firkantva.

NB-jegyzetek tehát ezek, nagybecsű önmagamtól, s bár nem állítom, hogy NB I-esek, azért az NB I/B színvonalát megütik.

Egy utcaseprő javaslata.

Először a lovakat tiltanám be, aztán a szotyolaárusokat, a tökmagosokat. Utánuk következnie a madarak, bogarak, a boltok és a dohányosok. Betiltanám a havazást és a jegyárutást. Ha még ez sem használna, betiltanám az emberiséget.

Szubjektív filozófia.

Gyerekkor: tézis.

Ifjúkor: antitézis.

Felnőttkor: szintézis.

Öregkor: protézis.

Párbeszéd a szanatóriumban.

— Nem valami jó itt, de azért itt a legjobb.

— Bizony.

— Ott van most a házam üresen, de itt legalább vigyáznak rám, otthon meg a kutya sem.

— Ki kellene adni.

— Minek? A másikban laknak, mégisincs belőle sok hasznom. Ha az ember megöregszik, akkor már olyan mindegy neki.

— Bizony. Most vettem én is egy házat, az legalább van.

— Csak ezt az ifjúságot féltetem.

— Hm, hm.

— Jobban mondván, sajnálom.

— Hm... hm...

— Nincs jövőjük.

— Hát az nincs nekik.

— Elnézem sokszor őket, hogy milyen szépek, aztán egyszerre csak egy bomba. Bumm...

— Bumm...

— Ezért jó öregnek lenni. Nem valami jó, de azért ez a legjobb.

Polner Zoltán

Szél fúj deres mezők fölől,
orgonál a csönd a szélben.
Csepp ablakok violája
virágzik el napszállatra.
Bujdokló, havas kertek
fáznak utána az éjben.
Sóhajtasuk tündöszín-fák,
kiáltásuk holdas hideg.
Álljatok meg édesfiam!
Ti örömmel koronás pár,
vigassággal bálba járók.
Álljatok meg!

Megy a Halál!

Vess rám bögrét,
verd el!
Testem mérgét
verd el!
Kenyérháj melegben,
gyertyaláng pirosban,
bádogbögre szája
verj el rontást rólam!
Rontásból a felhőt,

Sem előttem,
sem utánam.
Szótalanba lép a lábam.
Földre essem szemölcsöm,
kilenc tollal seprűzöm:
Új hold, új király,
lányát
férjhez adja már.
Ma esküszik a fia,

HALÁLLÁTÓ

Lépkedi a házakat át.
Fekete föld mennydörgésben,
fényüstökös csillagokban
itt magaslik falunk fölött
szótlanul, kénysárga csonttal.
En látom csak, öreg szüléd!
Álljatok meg, míg elmegy:
ti virágos, zöld-tűz ágak,
farsangoló nevetések,
bölcsöt ringató kezűk.
Álljatok meg!

Megy a Halál!

BÖGREVETŐ

felhőből az átkot;
gyomromat tiporják
vérvető patások.
Kenyérháj-nyelv
örödl!
Gyertyaláng-fog
rágiad!
Bádogbögre fald
fel!

SZEMÖLCSVETŐ

félfalut vár lagzira.
Engem is hív:
nem megyek!
Elküldöm szemölcsömet.
Sem előttem,
sem utánam.
Szótalanba lép a lábam.
Füstöl, pusztul a földön,
kilenc tollban szemölcsöm

Papp Zoltán

HÉT, NYOLC, KILENC

№ 7.: Véres kard

A futár a trónteremben lehelte ki lelkét, nem sokkal azután, hogy megérkezett.

Előtte mindössze annyit tudott mondani, hogy szélsébesen jön az ellen.

II. Márk ebben a válságos pillanatban is megőrizte nyugalmát. Mindössze annyit jelentett ki a köréje sereglett főuraknak, hogy rövidesen útni fog a cselekvés órája, majd kiadta a parancsot, hogy azonnymában kezdjék el körülhordozni országában a véres kardot.

A fringiák kezűben voltak, mindössze be kellett vérezni őket. Ami a királyi mészárnok feladata volt, aki már szakértőnek számított benne.

Mindenekelőtt faggyúval borította be a csillogó pengéket, mert többször tapasztalta már, hogy a natúr acélról anélkül lecsusszan a vér.

A főmészárnok különben a fehértollú kakasra esküdött. Hogy annak vére áll legjobban ellent az időjárás viszontagságainak.

Majd amikor a preparált kardokat már elszállították, nagyokat nyelve hozzálátott, hogy elkészítse a kakassültet.

Ezalatt a véres kardot vívók már elindultak a három égtáj felé, tarsolyukban a vészjósó bírral.

Az ellen ugyanis tudta, hogy jön.

Edömér mindig Délnek ment. S most is. Errefelé laktak tudniillik a rokonai.

Paripája szélsébesen hagyta maga mögött a kilométereket. Edömér peckesen ült a nyeregben, és keményen szoritotta baljában a pailost, amelynek szaga csapatostól vonzotta magához a lveket. Eközben nagyokat káromkodott magában, hogy milyen nehéz.

Egyelőre azonban nem volt tanácsos lazítani a tartáson. Nem egy esetben előfordult már erre-felé, hogy valamelyik zombékból hirtelen előbukkantak az ellenőrök. Ha valami rendellenességet tapasztaltak, levágták az egyes számú betétlapot, ami a kialakult szokás szerint a futár fülével volt ekkoriban azonos.

Edömér úgy számított, ha semmi nem jön közebe, alkonyatra odaér a sógorékhöz.

A világ zajától félreeső házukban szokta ugyanis eltölteni azt az időt, amennyit a véres kard egy égtájon való körülhordozására szánt a felsőbbbbség.

Sőt egy nappal tovább is akart maradni. Hogy kilegyen a hetidíj. Amióta öt napon túl egy választási malac járt a külsozogatatosnak, veszély hiájával is be-népesültek lovasokkal a közforgalmú ösvények. Hol voltak már azok az idők, amikor érdemes

Simai Mihály

KÖLTŐK AZ ANNABELLÁBAN

A Balatonfüred felirat mellé nem került oda a táblára a jelzés: a költészet fővárosa. Arra a néhány napra sem, amíg az Annabellában táboroztak a költők: magyarok és franciák, oroszok és grúzok, finnek és németek; fiatalok és élő klasszikusok, bajszos-szakállasok és simaarcúak, harsányak és csöndes-szerűek. Pedig alapjában véve így volt, a második nemzetközi találkozó — az első Budapest volt — most egy hétre költőfővárost csinált Füredből, költőparlamentet az Anna-bálak parfüm- emlékü terméből, de a füstös presszóból, étteremből, a lombos, szellős parti sétányból is.

Mire jó az ilyen költőbirodalom létrehozása? Szembenézéssre, kézfogásra, egymás megismerésére? Vitatkozásra? Mi volt a lelkes magyar szervezők szándéka és mi volt azoké, akik örömmel fogadták el a meghívásokat? Olyan átfogó témákat, mint „A béke, a háború és a költészet”, „Az új technika költészete”, „A költészet új technikája” — érdemes volt-e napirendre tűzni? A szkeptikusokkal szölvá: szebb, jobb, világmegváltóbb versek születnek-e attól, ha a költők tanácsokat adnak egymásnak, vagy megállapodásra jutnak?

Nagy László mondotta: a költészet kifejező és megítélő hatalom, de nem megoldó. Darvas József, az írószövetség elnöke is ezt hangsúlyozta a füredi megnyitón. — „Mi írásainkkal a világot sem megmenteni, sem megváltoztatni nem tudjuk. De egy valamit mégis tudunk: segíteni az ember önmegismerését, segíteni azt, hogy az ember ismerje meg önmaga belső világát, s a törvényt, melynek koordinátái közt emberi módon lehet élni”. Arra a sokak kételkedését kifejező kérdésre: ér-e hát valamit a költői szó manapság? — igenlő választ adott. Hinnünk kell, hogy ér, hogy a költészet ébren tartja az emberi reményt, élesíti a lelkiismeretet.

Ez volna hát a költészet? A humánusot szolgáló, az emberi értékekért viaskodó, az emberiség jövőjén löprengő hatalom? Igen. És még mi minden! A birodalom határai megvonhatatlanok — ez a füredi találkozó egyik talánsága. Vas István kitűnő előadása — „Az ismeretlen isten” — szellemes példázatokkal ilusztrálta: a modern költészet te-

le van meglepetésekkel és felfedezésekkel. Újrafelfedezésekkel is. Épp az benne a csodálatos, hogy kiszámíthatatlanul széleslyes kalandokkal tör céljai felé. Az irányzatok, formák, mondan-dók tenyésztében néha épp az virágzik ki elemi erővel, amire senki sem számított. A harmonikus és a zaklatott, a klasszikus és az avantgard, a tömör-egyszerű és a bonyolult-intellektuális, a személytelen és a vallomásos versek dzsungelében azt a kérdést: mi a modern, „találgatni is életveszélyes volna”.

Korunk költészetét leginkább jellemzi az állandó küzdelem a sokféleségért, a gazdagodásért, harc a beszűkülés, a dogmatikus igények ellen. Ezért is vallja a kitűnő költő-műfordító, hogy a költészet mindig máshonnan jön, mint ahonnan várják. Hogy a költészet — mindig más. S valóban, ennél szemléletesebben aligha lehet meghatározni a szakadatlan megújulást.

Hogy Magyarország lírai nagyhatalom, azt a klasszikus örökség meg a mai magyar költészet egyaránt reprezentálja. De mit lát ebből a nagyvilág? A második európai költőtálálkozóhoz volt egy olyan hivatása is, hogy a nyelvi elzártságból segítsen kiemelni a magyar költészetet. A bepillantásnak és kitekintésnek egyaránt fóruma lett a találkozó-ra megjelent Arion 3. Ez többnyelvű költői almanach, melyben Guillelvi Lukács György, Walter Höllerertől Octavio Paz-ig gyűrik a gondolat: milyen a költészet — száz évvel Rimbaud után? Radnóti Miklós emlékéhez méltó a nemzetközi poétatisztelés: nyolcnyelvű csokrot kap az olvasó az „Erőltetett menet” fordításából. A magyar költészet József Attila után című fejezet pedig mai líráinkról is képet ad. Több mint félszáz magyar vers francia, angol, orosz és más nyelvű fordítása található benne.

Majd nyolcvan külföldi — köztük Stefan Hermlin és Gianni Toti, Robert Graves és Hans Magnus Enzensberger, Andrej Vozneszenszkij és Hriszto Botev — s közel száz magyar. Találkoztak a költők. Nem nagyon praktikus célokkal, talán csak — mint valaki megjegyezte — egy kis testmelegért. Az egyetemes emberi gondot is szimbolizálva.

volt két napra kilovagolni egy tűzőkért, háromra egy pulykért?!

Indulatosan rántott egyet a véres szablyán. Am a legyenek csak nem tagítottak.

Edömér arra gondolt, hogy a választási malacot elcsereili két kengyelért. Annak többszörösére hízik majd az ára, mihelyt a kertek alá ér az ellen. Akkor egy párért akár négy választási malacot, tán még egy hízt is lehet kapni attól, aki annyira félti az életét, hogy még áldozni is hajlandó érte.

A sógor épp a szomszéd kutyáját hajkurászta, amikor Edömér leereszkedett a nyeregből, és végre kibocsáthatta markáboi a pailost, melyről időközben a vér és a faggyú utolsó morzsáját is lezabálták a falánk vidéki legyek.

— Gyün az ellen — sügta oda a feléje siető sógorának. — De nehogy szólj senkinek. Mielőtt megtudnák, vásárolj össze minden lószerszámot, fringiát, kést, buzogányt.

Azzal bekocogott a házba, hogy lepihenjen, és aludjon egyet a történelemre.

№ 8.: Vég

Tegnap ellátogattam egy filozófiába, amelyet elhagytak hívei, majd ezt követően az igazság-nak az a hányada, amennyit eladag birtokolt.

Nincs szomorúbb látvány egy meddő filozófiánál, amelyet imárá ezentúl nem művelnek majd.

Ilyenkor kinek ne jutnának eszébe azok a napok, amikor a filozófia még életerősen üzemelt?

Léte akkoriban úgyszólván örökkévalónak tűnt. Mert bár a történelem során akadtak ugyan már filozófiák, amelyek deklarálták a világ teljes értelmetlenségét, sőt közeli pusztulását is megjósolták, de olyan, amely önmagával kapcsolatban állította volna ugyanezt, még egy sem.

Ezért aztán tanulságos, bár kissé lehangoló élmény végigjárni tereit, utcáit, körüliáit, amelyekről egyik napról a másikra disszidált az eszme.

A jelekből ítélve a vég, ha nem is teljesen váratlan, de gyors lefolyású lehetett.

Hiszen több ház udvarán még ott lógtak a hipotézisek a szaritókötelen, mintha most is arra várnának, hogy egy koncepció magára öltse őket.

A kategóriák is ott hevernek a tűzhelyen, amely úgyszólván még meleg. Mielőtt jól átsültek volna, hátrahagyták őket.

Két napja sincs: áradt a forgalom a Relativitás Sugárútján. Most sehol senki. Nincs, aki el-seperje a halomba gyűlt axiómákat, definíciókat. A csatornalefolyó mellett néhány illúzió már oszlásnak indul.

Néhol mintha az absztrakció nyomain lehetne föllelni. A nagy sietségben nyilván beletaposták az aszfaltba.

Üres az ismeretelmélet garázsa is. Csak néhány velünk született eszme hever egy sötét sarokban, és három liter paradoxon, az ablakba téve, befőttes-üvegben.

Elmenekültek a lakók a vendézházból. Csúpan az egzisztencialisták szobájában maradt hátra néhány irreális, amit nem volt már idejük elvinni.

Ahol tegnap még magukban